



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*

**Materiały robocze z prac grup tematycznych**

**Warszawa, październik 2009r.**

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## **Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej.**

Zespół został powołany przez Prezesa Rady Ministrów 15 grudnia 2008 r. na mocy zarządzenia nr 141. Funkcjonuje w ramach projektu systemowego *Partnerstwo na rzecz instytucjonalizacji ekonomii społecznej*, realizowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, a finansowanego przez środki Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem przedsięwzięcia, zaplanowanego na lata 2009 – 2011, jest **przygotowanie podstaw strategicznych, programowych i finansowych dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce.**

Realizacja zadań Zespołu przebiega w ramach prac czterech grup tematycznych, złożonych z ekspertów, którzy przygotowują **projekt założeń Strategii rozwoju ekonomii społecznej** (grupa ds. strategicznych, pod przewodnictwem prof. Jerzego Hausnera) oraz **projekt ustawy o przedsiębiorstwach społecznych** (grupa ds. prawnych, pod przewodnictwem Anny Sienickiej), a także opracują **ramy finansowe dla funkcjonowania ekonomii społecznej** (grupa finansowa, pod przewodnictwem dr Ireny Herbst) i przygotowują **założenia systemu edukacji w zakresie ekonomii społecznej** (grupa ds. edukacji, pod przewodnictwem prof. Ewy Leś).

Poniżej przedstawiamy dotychczasowe produkty wypracowane przez grupy tematyczne.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## **Grupa ds. przygotowania projektu założeń strategii rozwoju Ekonomii Społecznej**

### **NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU EKONOMII SPOŁECZNEJ W POLSCE**

(dokument opracowany przez grupę strategiczną, a przyjęty przez Zespół ds. rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej)

1. Niezbędne jest opracowanie przez rządowy Zespół oraz przyjęcie przez rząd i podmioty reprezentujące sektor ekonomii społecznej umowy programowej wzorowanej na doświadczeniach brytyjskich („Compact”), która określałaby stosunek administracji rządowej i organizacji obywatelskich do rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Wydaje się, że taki dokument powinien zostać przyjęty przez rząd jesienią br. tak, aby został on przedstawiony na Ogólnopolskich Spotkaniach Ekonomii Społecznej (OSES).
2. Dokument ten powinien także wyznaczać rolę ekonomii społecznej w łagodzeniu problemów społeczno-gospodarczych wywołanych obecnym kryzysem. Między innymi pilną kwestią jest określenie roli i możliwości działania podmiotów ekonomii społecznej w zakresie budownictwa socjalnego.
3. Przyjęcie takiego dokumentu stanie się też punktem wyjścia szerokiej społecznej kampanii promocji ekonomii społecznej.
4. Niezbędnym partnerem w rozwijaniu ekonomii społecznej jest środowisko przedsiębiorców. Do udziału w OSES należy zaprosić kluczowe organizacje przedsiębiorców, aby omówić z ich przedstawicielami problematykę styku społecznej odpowiedzialności biznesu i ekonomii społecznej. Celem takiego spotkania i dyskusji powinno być w szczególności pokazanie możliwości włączenia przedsiębiorców do lokalnych i regionalnych partnerstw ekonomii społecznej.
5. Wskazane jest przeprowadzenie konsultacji z wszystkimi klubami parlamentarnymi i powołanie za ich akceptacją parlamentarnej grupy ekonomii społecznej.
6. Należy dokonać w ciągu kilku miesięcy legislacyjnego przeglądu przepisów odnoszących się do funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Przegląd ten powinien mieć na celu wypracowanie doraźnego pakietu zmian legislacyjnych. W przeglądzie tym powinna zostać zapewniona możliwość uczestnictwa poprzez internet i publiczne przesłuchania wszystkim zainteresowanym organizacjom. Przegląd powinien zostać przeprowadzany w ciągu 3-4 miesięcy. Konieczne jest uchwalenie przez parlament tych doraźnych i w zasadzie już wstępnie rozpoznanych zmian legislacyjnych najpóźniej w IV kwartale br.
7. W nieco dłuższym okresie 6-9 miesięcy powinny zostać dokończone prace nad projektem ustawy o przedsiębiorczości społecznej, tak aby stał się one przedmiotem prac parlamentarnych najpóźniej z początkiem 2010 r.

#### **Sekretariat Ekonomii Społecznej**

ul. Kopernika 36/40 p. 258

00-924 Warszawa

tel. (0-22) 371-42-84

e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



8. Problematyka ekonomii społecznej powinna zostać wkomponowana w jeden z priorytetów polskiej prezydencji w Unii Europejskiej w 2011 r. Priorytet ten mógłby dotyczyć zagadnienia „społecznych innowacji” i odnosić się do takich kwestii jak: walka z ubóstwem, migracje oraz właśnie ekonomia społeczna. W tym ostatnim przypadku merytoryczną podstawę inicjatywy będzie stanowić Strategia Rozwoju Ekonomii Społecznej. Pomysł tej inicjatywy powinien jak najszybciej zostać zasygnalizowany w UKIE oraz MSZ.
9. Problematyka ekonomii społecznej powinna stać się również elementem ustanowionego na 2010 r. przez UE „Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym”. W ramach krajowych priorytetów realizowanych przez Polskę należałoby wyeksponować rolę ekonomii społecznej w działaniach na rzecz aktywnej integracji.
10. Wskazane jest przygotowanie krytycznego analitycznego raportu o przedsiębiorczości społecznej w Polsce i jego regionalnych edycji. Przygotowanie takiego raportu powinno być okazją do wypracowania zestawu wskaźników ewaluacji ekonomii społecznej. Taki raport powinien spełnić równocześnie funkcję raportu ewaluacyjnego realizacji dotychczasowych programów i projektów wspierania ekonomii społecznej; stanowić zarazem załączek powołania Obserwatorium Ekonomii Społecznej w Polsce.
11. Pilnie powinien zostać przeprowadzony przegląd krajowych i regionalnych projektów systemowych odnoszących się do ekonomii społecznej, pod kątem ich spójności i istotności dla rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Niezbędna jest przy tym ewaluacja dostępu podmiotów ekonomii społecznej do środków unijnych i wykorzystania przez nie tych środków, czym zająć się powinna Grupa Finansowa.
12. Do końca 2009 r. - przy wykorzystaniu projektu systemowego CRZL – powinny powstać krajowa i regionalne sieci ośrodków wsparcia ekonomii społecznej. Wszystkie jednostki tworzące tę sieć powinny uzyskać odpowiednią akredytację, która powinna być weryfikowana corocznie na podstawie zewnętrznego audytu.
13. Odpowiedni projekt systemowy powinien także posłużyć sfinansowaniu kilku dużych przedsięwzięć syntetyzujących dorobek wielu wcześniejszych rozproszonych projektów wykonanych przez wiele różnych organizacji i ich partnerstw. Dotyczy to między innymi zagadnienia audytu społecznego czy funduszy ekonomii społecznej.
14. Do końca br. należy stworzyć koncepcję krótkich kursów przygotowujących do prowadzenia podmiotów es i szczegółową koncepcję Biblioteki Ekonomii Społecznej. Grupa edukacyjna we współpracy z MEN i CODN powinna dążyć do przeprowadzenia w 2010 pilotażowego szkolenia dla nauczycieli/konsultantów es, a także uruchomienia konkursu dla szkół o tematyce es. Grupa Edukacyjna po przeprowadzeniu analiz wstępnych i przeglądzie dostępnych portali poświęconych es przygotuje rekomendację dotyczącą ewentualnej konieczności tworzenia krajowej Platformy Edukacyjnej Ekonomii Społecznej, która stanowiłaby nowoczesny mechanizm zasilania wszystkich zainteresowanych użytkowników w wiedzę.



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



15. Do końca bieżącego roku powinien zostać wypracowany projekt Strategii Rozwoju Ekonomii Społecznej w Polsce do roku 2020. Dokument ten ma określać działania zmierzające do wszechstronnego rozwoju ekonomii społecznej w Polsce. Jednocześnie powinien zostać on przygotowany z myślą o przyszłym Narodowym Planie Rozwoju, stanowiącym programową podstawę uczestnictwa Polski w kolejnym okresie budżetowym UE i kolejnej edycji unijnej polityki spójności.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 [www.pozytek.gov.pl](http://www.pozytek.gov.pl)  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## **Grupa ds. analizy i tworzenia ram finansowych dla funkcjonowania Ekonomii Społecznej**

Zadania, które grupa sobie postawiła do zrealizowania, sprowadzają się do:

- a) opracowania systemowych rozwiązań umożliwiających dostęp podmiotom ekonomii społecznej do kapitału (rozwiązania docelowe),
- b) przygotowania propozycji zmian usprawniających istniejący system finansowania przedsięwzięć gospodarczych, realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej (rozwiązania doraźne, niezbędne minimum niezależne od powodzenia implementacji zmian systemowych),
- c) przygotowania propozycji założeń systemu doradztwa – prawnego i ekonomicznego - dla podmiotów ekonomii społecznej,
- d) opracowania propozycji działań (dokumentów) pilotażowych.

Stan zaawansowania prac przedstawia się następująco:

**ad.a)** w zakresie rozwiązań systemowych przyjęto propozycje sformułowane w opracowaniu pt.: „Analiza możliwości finansowania podmiotów ekonomii społecznej w Polsce”(2008, Irena Herbst). Dla potrzeb realizowanego projektu zostanie opracowany odrębny dokument, uzupełniony o rozdział formułujący propozycje uruchomienia, obok funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, instytucji banku ekonomii społecznej.

**ad.b)** w trakcie dyskusji zidentyfikowano szereg obowiązujących rozwiązań prawnych negatywnie wpływających na możliwości finansowania przedsięwzięć gospodarczych realizowanych przez podmioty ekonomii społecznej. Należą do nich m. in.:

- Przepisy prawa regulujące działanie spółdzielni socjalnych: kwietniowa nowelizacja ustawy (pozytywnie oceniana) nie zlikwidowała podstawowej słabości w zakresie budowania potencjału ekonomicznego spółdzielni i trwałości ich rozwoju, jaką jest kierowanie dotacji do założycieli, a nie podmiotu, który założyli. Bez zmiany tego rozwiązania spółdzielnie socjalne narażone są na trwałą niestabilność działania (ekonomiczną, personalną) i grozi im los efemerydy (opracowanie, „Uwagi o spółdzielniach socjalnych, czyli co trzeba zmienić”, Tadeusz Durczok ).
- Zasady pomocy publicznej w odniesieniu do podmiotów ekonomii społecznej: uznano, że pomoc de minimis jest najbardziej przydatną formą wsparcia dla tej grupy podmiotów (konieczność upowszechnienia wiedzy na ten temat). Innym dostępnym źródłem pozyskania finansowania jest pomoc w ramach wyłączeń blokowych. Proponujemy opracowanie odrębnych zasad pomocy dla podmiotów ekonomii społecznej dostosowanych do specyfiki programu rządowego w tym przedmiocie i wystąpienie do KE o notyfikację.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**

ul. Kopernika 36/40 p. 258

00-924 Warszawa

tel. (0-22) 371-42-84

e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



Wydaje się, że jest to nie tylko potrzebne (pomoc de minimis dotyczy pomocy do 200 tys. euro w okresie 3 lat, a więc incydentalnej, a nie nastawionej na stały rozwój sektora ekonomii społecznej), ale i realnie możliwe pod warunkiem opracowania programu działania w tym przedmiocie (podstawowy cel całego Zespołu), uzupełnionego paktem rządowo-społecznym.

- Wykorzystywanie istniejących instytucji finansowych (np. funduszy pożyczkowych i poręczeniowych, BGK) jako instytucji transmitujących (na rzecz i w imieniu) publiczną pomoc finansową do podmiotów ekonomii społecznej ( opracowanie K. Wyszowski, 2009 oraz M. Bitner, Irena Herbst, 2008).

**ad.c)** Doradztwo prawne, finansowe i ekonomiczne jest, zdaniem członków grupy finansowej, niezbędnym elementem sprawnego funkcjonowania projektowanego systemu dostępu podmiotów ekonomii społecznej do kapitału, umożliwiającego im funkcjonowanie i rozwój. Projekt *Koncepcji systemu doradztwa dla podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej* (T. Durczok) został już przygotowany (11.06.2009). Podstawowe instytucje tego systemu to opiekunowie – prawni i ekonomiczni oraz inkubatory rozwoju.

**ad.d)** ostateczne opracowanie działań i dokumentów pilotażowych będzie możliwe po zakończeniu prac wymienionych w pkt. a, b, c. Obecnie gotowy jest już regulamin udzielania poręczeń podmiotom ekonomii społecznej przez istniejące fundusze, na zasadach zlecenia przez podmiot udzielający pomocy finansowej (Krzysztof Margol, 2009).

**Efektom prac będzie opracowanie rozwiązania pilotażowego dla regionu śląskiego (K. Margol, T.Durczok).**

Grupa brała aktywny udział w dyskusji na temat definicji przedsiębiorstwa społecznego i innych zapisów przygotowywanej przez grupę prawną ustawy o przedsiębiorstwach społecznych. W wyniku dyskusji (trzy wspólne spotkania w sierpniu i wrześniu) uzgodniono wspólną wykładnię zapisów oraz przesądzono, iż w ustawie znajdą się zapisy o 1% CIT i przekazaniu tych środków na infrastrukturę finansową via Fundusz Przedsiębiorczości Społecznej.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 [www.pozytek.gov.pl](http://www.pozytek.gov.pl)  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## **Grupa ds. przygotowania projektu ustawy regulującej przedsiębiorczość społeczną**

Jednym z zadań Zespołu do spraw rozwiązań systemowych w zakresie ekonomii społecznej jest opracowanie propozycji rozwiązań prawno-instytucjonalnych w obszarze funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej. Zadanie to ma zostać zrealizowane przede wszystkim poprzez wypracowanie regulacji prawnej - ustawy o przedsiębiorstwach społecznych.

Regulacja ta ma na celu uporządkowanie stanu prawnego w obszarze przedsiębiorczości społecznej – w zakresie działań integracyjnych, jak i rozwoju usług społecznych. Ustawa ma umożliwić rozwój sektora przedsiębiorczości społecznej oraz określić zasady wsparcia przez państwo tworzenia, funkcjonowania i rozwoju przedsiębiorstw społecznych.

Zespół do końca pierwszego kwartału 2010 roku przygotowuje i przyjmie projekt ustawy, który zostanie przedłożony rządowi z zamiarem skierowania go do parlamentu w II kwartale 2010 r.

Poniżej przedstawiamy wersję roboczą propozycji uregulowania, opracowanego przez grupę prawną Zespołu. Projekt ten opiera się na projekcie przygotowanym w 2007 roku przez prof. Jerzego Hausnera i prof. Huberta Izdebskiego, który powstał w związku z projektem IW EQUAL *W poszukiwaniu polskiego modelu ekonomii społecznej*.

Podczas Ogólnopolskich Spotkań Ekonomii Społecznej chcielibyśmy otworzyć w środowisku ekonomii społecznej dyskusję nad tym projektem. Zaznaczamy, iż prace nad projektem są w toku, dlatego też opinie uczestników OSES, które mamy nadzieję poznać podczas sesji prawnej, są niezwykle ważne i przydatne dla dalszych prac.

### **Proponowane rozwiązania ustawowe:**

#### **1) Przedsiębiorstwo społeczne definicja**

1. Przedsiębiorstwo społeczne łączy cechy właściwe przedsiębiorcom z prowadzeniem działalności społecznie użytecznej.
  2. Przedsiębiorstwo społeczne może prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie w poniższych celach. Warto podkreślić, iż cele te nie muszą – ale mogą, być spełnione łącznie. W ten sposób mamy do czynienia z dwoma typami przedsiębiorstw społecznych:
    - a) integracyjny oraz typ b) usługowy.
- a) Cel w postaci zawodowej reintegracji:
- osób bezrobotnych, w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
  - osób, o których mowa w art. 1 ust. 2 pkt 1-4, 6 i 7 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, tj. osób bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu

#### **Sekretariat Ekonomii Społecznej**

ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego; uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie

opieki zdrowotnej, chorych psychicznie, w rozumieniu przepisów o ochronie zdrowia psychicznego, zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźców realizujących indywidualny program integracji.

- osób niepełnosprawnych, w rozumieniu ustawy z dnia 7 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Przy czym pracownicy z kręgu powyżej wymienionych osób muszą stanowić bez względu na podstawę zatrudnienia ponad połowę pracowników przedsiębiorstwa społecznego. Wyjątkiem są pracownicy będący osobami zaliczonymi do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności. W tym przypadku mogą one stanowić co najmniej 30% pracowników.

b) Cel w postaci dostarczania określonych usług:

- o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. j Dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym, w szczególności usług pomocy społecznej, w tym dla osób w podeszłym wieku, osób niepełnosprawnych i osób z zaburzeniami psychicznymi, usług opieki nad dziećmi, usług edukacyjnych w zakresie opieki przedszkolnej oraz usług w zakresie budownictwa socjalnego;
- usług w zakresie kultury ..... [katalog ten nie został w pełni przedyskutowany].

## 2) Zasady działania przedsiębiorstwo społeczne

1. Przedsiębiorstwo społeczne działa na podstawie przepisów prawa oraz na podstawie statutu.
2. Zarządzanie przedsiębiorstwem społecznym opiera się na partnerstwie i partycypacji oraz demokratycznej kontroli ze strony interesariuszy. Takie zasady zarządzania wyrażają się głównie istnieniem, obok organu zarządzającego, ogólnego zebrania. W skład ogólnego zebrania przedsiębiorstwa społecznego wchodzi pracownicy, jak również, na zasadach określonych w statucie, przedstawiciele innych interesariuszy. Ogólne zebranie posiada następujące uprawnienia:
  - a) wyraża, na wniosek organu zarządzającego, opinię w przedmiocie kierunków działania przedsiębiorstwa społecznego albo, jeżeli tak stanowi statut, ustala te kierunki;

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



- b) wyraża opinię w sprawie zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego przedsiębiorstwa społecznego, sporządzanego na podstawie przepisów odrębnych, oraz rocznego sprawozdania z działalności przedsiębiorstwa społecznego;
- c) zatwierdza roczne sprawozdania z działalności organu zarządzającego i, jeżeli został ustanowiony, organu nadzoru;
- d) wypowiada się w przedmiocie udzielenia absolutorium członkom organu zarządzającego i, jeżeli został ustanowiony, członkom organu nadzoru;
- e) podejmuje decyzję o podziale dochodu.

Przez interesariuszy rozumiemy osoby, które bezpośrednio uczestniczą w realizacji celów przedsiębiorstwa, a w szczególności pracowników i innych zatrudnionych w przedsiębiorstwie socjalnym, wolontariuszy udzielających świadczeń temu przedsiębiorstwu, osoby zatrudnione w tym przedsiębiorstwie do prac społecznie użytecznych, osoby wchodzące w skład organu zarządzającego albo organu nadzoru przedsiębiorstwa lub organu zarządzającego albo organu nadzoru podmiotu, który utworzył przedsiębiorstwo, stałych odbiorców towarów lub usług przedsiębiorstwa (użytkowników, beneficjentów), jak również, miejscowo właściwe, jednostki samorządu lokalnego, a także organizacje pozarządowe, jeżeli cele działalności przedsiębiorstwa socjalnego pozostają w bezpośrednim związku z przedmiotem ich działalności statutowej.

- a) Podział dochodu w przedsiębiorstwie społecznym podlega następującym ograniczeniom:
  - 10% dochodu jest przeznaczana na działalność na rzecz społeczności lokalnych na podstawowym obszarze działania przedsiębiorstwa społecznego w zakresie odpowiadającym sferze pożytku publicznego w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 – prowadzoną przez przedsiębiorstwo społeczne albo przez działającą na tym obszarze organizację pozarządową;
  - pozostała część dochodu może być przeznaczona wyłącznie na cel tego przedsiębiorstwa i nie może być podzielona między pracowników ani innych interesariuszy.
- 3. Ogólna wysokość wynagrodzenia osoby fizycznej niebędącej przedsiębiorcą z tytułu zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym (w tym wynagrodzenia członków zarządu, czy też organu nadzoru z tytułu innego niż zatrudnienie) nie może przekraczać trzykrotności kwoty określonej w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- 4. Rozmiar przedsiębiorstwa społecznego jest ograniczony do rozmiarów małego przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 7 rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu. Ponadto przedsiębiorstwo społeczne

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



proceeds economic activity primarily on the territory of the local government unit or not more than three adjacent local government units (basic area of activity).

### 3) Tworzenie przedsiębiorstwa społecznego:

When the above conditions and requirements are met, a social enterprise can be established in two ways:

1. As an organizational unit without legal personality through:
  - possessing legal personality of an organization other than a government organization in the sense of the Act of 24 April 2003 on public utility and volunteering, or through legal entities and organizational units acting on the basis of provisions on the relationship of the State to the Catholic Church in the Republic of Poland, on the relationship of the State to other churches and religious associations, or on guarantees of freedom of conscience and religion, if their statutory goals include the conduct of public utility activity. Excluding: trade unions and organizations of employers, local governments, foundations, of which the sole founder is the State Treasury or a territorial local government, or foundations established by political parties.
2. As a legal entity, in particular a social cooperative and a limited liability company.

In both cases, a social enterprise must obtain the status of a social enterprise (on the application of the entity establishing it, or on its own application). The decision on granting status is issued by the voivodeship marshal, who also exercises supervision over the activity of social enterprises. The voivodeship marshal maintains a register of social enterprises. In the National Court Register, the competent court enters a note on the establishment of a social enterprise.

It should be noted that a social enterprise in the form of a cooperative or a limited liability company can also be established with participation by a legal entity or legal persons not belonging to the public sector or local government units. In such a case, the local government unit cannot exercise control over the enterprise in the sense of provisions on competition and consumer protection.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 [www.pozytek.gov.pl](http://www.pozytek.gov.pl)  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



#### 4) Szczególne uprawnienia przedsiębiorstwa społecznego:

1. Przedsiębiorstwu społecznemu przysługują:
  - zwolnienie od podatku dochodowego od osób prawnych;
  - ustalenie podatku od nieruchomości w wysokości odpowiadającej podatkowi od nieruchomości wykorzystywanych na cele odpłatnej działalności pożytku publicznego; przedsiębiorstwa społeczne w zakresie prowadzonej działalności społecznie użytecznej mogą otrzymywać dotacje na realizację zadań pożytku publicznego na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
  - przewidziane prawem wsparcie udzielane przedsiębiorstwom społecznym na prowadzoną przez nie działalność gospodarczą, finansowane ze środków publicznych, w szczególności dotacje, poręczenia, pożyczki, refundacje, usługi doradcze i szkoleniowe jest udzielane jako pomoc *de mini mis*.
2. Przedsiębiorstwu społecznemu o celach reintegracji zawodowej przysługują dodatkowo:
  - zwolnienie od podatku od nieruchomości;
  - ulgi w składkach na ubezpieczenie społeczne pracowników należących do wyżej wymienianych grup.
3. Przedsiębiorstwo społeczne może utworzyć, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, centrum integracji społecznej.
4. Przedsiębiorstwu społecznemu, którego celem jest zawodowa reintegracja, można udzielać zamówień publicznych w zakresie odpowiadającym jego celowi, na zasadach i w szczególnym trybie określonych w przepisach odrębnych.
5. Przedsiębiorstwa społeczne mogą korzystać ze wsparcia tworzonych w tym celu funduszy, działających na podstawie przepisów odrębnych.
6. Przedsiębiorstwo społeczne może korzystać ze świadczeń wolontariuszy na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, z tym że łączna wartość świadczeń wolontariuszy w ciągu roku kalendarzowego nie może przewyższać połowy wynagrodzeń pracowników ze szczególnych grup, o których mowa powyżej.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



## **Grupa ds. przygotowania założeń systemu edukacji w zakresie Ekonomii Społecznej**

W okresie od marca 2009 r. do października 2009 r. przygotowano koncepcje i opracowano następujące dokumenty:

1. Założenia do strategii systemu edukacji w obszarze gospodarki społecznej
2. Sześć subekspertyz nt. dotychczasowych doświadczeń w obszarze edukacji z zakresu gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej, istniejących w systemie edukacji formalnej i w ramach pozasystemowych inicjatyw edukacyjnych:
  - 2.1. Treści nauczania w zakresie gospodarki społecznej/ekonomii społecznej/przedsiębiorczości społecznej w polskim systemie oświaty od szkoły podstawowej do szkoły ponadgimnazjalnej.
  - 2.2. Przegląd pozasystemowych inicjatyw edukacyjnych adresowanych do podmiotów gospodarki społecznej w Polsce. Analiza wstępna.
  - 2.3. Tradycyjne formy edukacyjne dla podmiotów gospodarki społecznej /ekonomii społecznej – ruch spółdzielczy przed i powojenny.
  - 2.4. Przegląd akademickich inicjatyw edukacyjnych w zakresie gospodarki społecznej /przedsiębiorczości społecznej w programach studiów wyższych (licencjackich, magisterskich i podyplomowych) w latach 1989-2009.
  - 2.5. Przegląd treści nauczania w podstawach programowych i podręcznikach dla szkół policealnych i pomaturalnych – ze szczególnym uwzględnieniem szkół dla pracowników socjalnych.
  - 2.6. Spółdzielczość uczniowska jako praktyczna forma edukacji dla przedsiębiorczości – stan i mechanizmy wspierania.

**Sekretariat Ekonomii Społecznej**  
ul. Kopernika 36/40 p. 258  
00-924 Warszawa  
tel. (0-22) 371-42-84  
e-mail: sekretariates@mpips.gov.pl



 **www.pozytek.gov.pl**  
Departament Pożytku Publicznego